

Høgni Djurhuus
fekk Móðurmáls-
virðislønina
2012

UMAFTUR AFTURUM

At ferðast er at bíða

Hvorja ferð, eg ferðist við flogfari, minnist eg orðini at ferðast er at liva.

So skrivaði ein. Kanska segði hann tey eisini, orðini um ferðingina og lívið.

Tað veit eingin at siga

nú. Tí tá var einki tól at taka upp ljód og festa tað.

Men uttan iva hevur hann proklamerað tey, tá hann steig upp í rossavognin við hattinum í hondini, hevjaðum: at ferðast er at liva! Og so fór hann at ferðast og liva. Hann livdi í einari ævintýrverð.

Tað var tá. Tá alt var betri enn nú. Alt var betri fyrr. Tað verður ikki nóg ofta sagt og skrivað.

Sum islendingar siga: ein góð vísa verður ikki kvøðin nóg ofta.

At ferðast var at liva.

At ferðast nú er ikki at liva. Tað er at bíða, bíða, bíða og bíða.

Lívið er at bíða – eftir deyðanum.

At flúgva er bíðing 80 prosent. Tað er einki lív.

Tað byrjar longu í forholdlini á flogvøllum uttanlands.

Tú skrivar teg inn í einum tóli, sum ynskir tær góða ferð – til helvitis.

Bíðingin eftir innskrivingini, sum var, er flutt til kuffertini.

Nú er tann bíðirøðin har.

So er bíðingin við trygdareftirlitið, sum bara er til fyri at arga fólk. Tey eru ikki livandi kortini. Tey ferðast.

Tá tú hevur latið teg í aftur hinu megin trygdareftirlitið, er aftur at bíða í

handlum og matstovum. Og so er bíðingin eftir at sleppa í flogfarið og í stólin. Bíða eftir, at flogfarið fer, eftir vogninum við bráneyðugu vørunum í fløskum og so framvegis minst sjei ferðir.

At ferðast er at bíða.

Havi eitt dømi úr stóru rúgvuni. Skuldi flúgva úr Tromsø herfyri til Oslo og haðani til Keyptmannahavnar.

Okkurt um 180 ferðaseðlar vóru seldir til hesa flogferðina úr Tromsø.

Men rúm var ikki fyri øllum í flogfarinum, sum kom, verri enn so.

Okkurt klókt høvd í flogfelagnum, sum dugdi meira enn lítlu tabell, sendi eitt flogfar norðureftir, sum hevði 150 stólar.

150 stólar til 180 fólk. Tað ber til. Men tað er ikki loyvt.

So noyddust tær neyðars ungu kvinnur á flogvøllinum, sum fáa fimm ferðir minni í lön enn klóki maðurin, sum sendi flogfarið, at finna 30 ferðafólk, sum sjálvboðin vildu bíða, aftur har: bíða, fyri nógv-ar pengar og eina máltíð.

Samanumtikið helst ein biligari loysn fyri flogfelagið. Sama ger við okkum, sum skuldu við. Vit eru ikki á lívi. Vit ferðast. Til helvtis við okkum. Har er so eingin bíðirøð, hóast nógv fara tann vegin. Har eru tey effektiv, og einki trygdareftirlit ella

innskiving eru. Einki viðføri uttan skitna sálin í hondini.

Tað var ein lorta løta har í Tromsø, drúgv eisini, hjá teimum og hjá okkum, sum skuldu víðari beint eftir hesa flogferðina. Sluppu vit við til Oslo? Tað gjørdur vit, eftir bíðing og sjálvandi seinkað.

Men kuffertið var ikki í Keyptmannahavn, tá vit komu hagar. Bíðaði, men har kom einki.

So aftur at striðast við hatta forbannaða flogfelagið, eftir at hava bíðað eftir at sleppa framat sjálvandi.

Felagið, sum ikki segði frá, tá kuffertið kom til Keyptmannahavnar, hóast tað lovaði at gera tað, bæði skrivliga og munnliga í telefonini.

Eg bíðaði og bíðaði eftir boðum.

Service my ass. Ein avbjóðing við lít. Avbjóðingar eru eisini góðar og stimrandi ivaleyst. Takk fyri tær.

At ferðast er at bíða, ein avbjóðing.

Um vit finga endurgjald, skaðabót, ella bara tímaløn, fyri alla bíðitíðina, var kanska hugaligari at ferðast við flogfari.

Hvat er tað ikki deiligt at ferðast, at bíða? Lívið kann bíða, meðan vit bíða eftir ævintýrinum, sum ongantíð kemur.

Ája!

Havi í nógv ár vitað, at tað okkara millum eru nógv fólk, sum ikki hava tað gott.

Summi hava ilt í lívinum, men onnur eru rakt av sjúkum, sum diagnosa kann stillast fyri.

At tað er so, sæst av teimum mongu feløgnum, sum eru savnað í meginfelagnum.

Sálarheilsudagurin var nú ein dagin og vit hoyra so at siga dagliga um fólk við autismu og manglandi viðgerð.

Vit vita ikki hvussu mong tey eru, vit vita ikki hvussu mong eru menningartarnað og vit vita ikki hvussu mong hava ringa sálarheilsu.

Tað er undrunarvert, at vit eru komin hartil, at ongin myndugleiki í Føroyum veit, hvussu mong okkara millum hava sjúkur at stríðast við, sum tey eiga at fáa hjálp fyri.

Sjálvandi eiga vit at taka okkum av okkara veiku, heldur enn at senda tey av landinum,

sum vit gjørdur fyrr.

Trupulleikin er, at tá ið vit sum journalistar royna at finna útav, hvussu nógv fólk talan er um, so finna vit ongan, sum kann geva okkum yvirlit yvir tað.

Vit vita, at Javni royndi at finna fram til hvussu mong eru menningartarnað. Ein uppgerð var gjørd saman við almannaverkinum, sum sendi tøluni til Hagstovuna.

Tøluni vóru so lögð fram á eini ráðstevnu. Uppgerðin hjá Hagstovuni (sum altso bygdi á tøl frá almannaverkinum, red.) vístu, at 450 fólk eru við menningartarni.

Tað undarliga var bert, at almannaverkið kendist ikki við tøluni, men helt fast við aftaná, at hetta var alt ov høgt tal. Í veruleikanum eru bert 100 menningartarnað.

Eg kann sjálvandi ikki taka dagar millum hesi tøluni, men eg haldi meg duga at siggja eina tilvitaða strategi, sum hevur til endamáls at skapa

forvirring um tøluni.

Tí hvussu kunnu tey nú byggja barnaheim og bútilboð til 35 fólk fyri 200 milljónir og so framvegis siga, at tá mangla 10 fólkkum framvegis eitt bútilboð?

Svara mær tað – hvat hendir Eðgunn Samuelsen?

Eitt annað øki, har tað sama hendir er á økinum, sum Sernám varar av. Heldur ikki har fæst at vita, hvussu nógv fólk vit tosa um.

Góðu politikkarar! Tað er lætt at siggja, tá ið eitt byggimál brýtur karmarnar og verður ov dýrt. Men hvat hendir á almannakøkinum, sum tilsamans kostar okkum nógv meira enn eina millajrd?

Er tað eisini ov torført fyri tykkum at fáa eitt yvirlit yvir, hvat tað er okkara myndugleikar fáast við?

Sjálvur haldi eg vit mugu fáa skil á, hvør tað er, sum hevur brúk fyri hjálp og hvør skal avgera, hvar fólk við veikari heilsu skulu bólkast undir.

©Álvur Haraldsen

Fyrr enn vit vita nágreiniliga, hvussu tingini hanga saman, er tað ómøguligt at stýra.

Tað er kanska ov ógvusligt at kalla slíkt fyri svans við almennum pengum, men vit eru á markinum. Tí krevst handling nú.

Landsgrannskoðanin eigur

eisini at venda kikaranum handan vegin, so vit fáa at vita hvat hendir.

At tað ikki er lætt at halda skil á “andre folks penge” siggja vit á Landssjúkrahúsnum. Knappliga mangla seks milljónir til viðgerðir restina av árinum.

Hvar kom hatta frá í hesum fyri okkara land so búskaparliga góðum tíðum,

Sirið Stenberg?

Sum einn fyrrverandi lögmaður segði: vit mugu vita – ikki gita.

Ája!